

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tujje dežele toliko več, kakor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristo pete vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr. če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnništvo je v Rudolfa Kirbiša hiši, „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponovno, da pošiljanje ne preneha.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom

Za vse leto	13 gld. — kr.
„ pol leta	6 „ 50 „
„ četrt leta	3 „ 30 „
„ jeden mesec	1 „ 10 „
Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.	

S pošiljanjem po pošti velja:

Za vse leto	15 gld. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Upravnništvo „Slov. Naroda“.

Kdo je proti c. kr. vojni?

Veliko hrupa so prouzročile demonstracije prenapetih Madjarov proti c. kr. vojni, proti jedinstvenemu duhu, ki kljub izpodkopavanju še krepko gospoduje v avstrijski armadi. Vihar, ki je nastal, se ne poleže tako kmalu, in vse kaže, pa tudi nadejati se je, da piš tega viharja ne ostane brez do-brega sledu za državo. Bilo je že vendar odveč, da so se predrnili Madjari in njih listi napadati in žaliti celo najvišje, najzaslužnejše in najslavnejše ude presvetle cesarske hiše.

In od kod vse to? Madjari dosegli so po raznih spletkah in njim ugodnih konstelacijah največjo politično samostojnost. Neizmerna in nezaslužena sreča jih je zaslepila toliko, da neso začeli v podeljeni obliki duvalizma zatirati samo vseh drugih narodov pod ogersko krono, ampak rogovilijo tudi proti skupnim interesom države, proti cesarstvu kot takemu samemu, torej tudi proti skupnosti c. kr. vojske.

Samo narod, ki je proti državi, ruje tudi proti armadi, in odtod sovražni duh, ki ga je porodil

madjarski šovinizem tudi proti vsemu, kar časti in krepi c. kr. vojsko. Samo narod, ki uživa krivično predprave v državi in nad drugimi narodi, se spozablja tudi proti zaščitnici države, proti skupni vojski skupne države.

Predprave so uživali v državi, in jih še uživajo tudi Poljaki ali prav za prav poljski plemiči, ki do današnjega dne porabljajo svoje gospodstvo proti gališkim Rusom. Tudi ti plemiči so bili polni prekujskega duha; tudi oni so se zagrešali proti državi, proti skupnim interesom, in samo od takega privilegovanega naroda se je bati, da zabrede tudi glede na skupnost c. kr. vojske.

Italijani so imeli v avstrijski državi vedno predprave; vsled tega privilegija so hoteli še več imeti; puntali so se vedno proti oni državi, ki jih je najnežnejše pestovala. Ali vse božkanje ni nič pomagalo; združevali so se vedno mej seboj proti Avstriji in so še poleg tega bili vedno v zvezah tudi z drugimi sovragi našega cesarstva. Italijani neso bili nikdar siti, če so se jim jasli še toliko polnili, in znali so tudi v batajone italijanske narodnosti sejati protiaustrijski duh. Ta državni sovražni duh je pokazal ravno italijanski batalijon tudi 21. maja 1849 v Budi nasproti hrabrim junakom, ki so z generalom Hentzijem na čelu branili trdnjavo proti 6 krat močnejšim madjarskim ustajnikom. Zastran Hentzi jevega spomenika so se vršile gori omenjene demonstracije poslednjih dnij na Ogorskem in ravno glede na tega za državo zaslužnega vojščaka in junaka piše „Warnsdorfer Zeitung“ pod naslovom „Ungarn und die gemeinsame Armee“ mej drugim te dni tudi te-lo:

„Poročilo izza onih dni (se. od maja 1849) zagotavlja častno, da postavi zgodovina tudi kedaj generala Hentzi-ja na stran neumrnemu Sigetskemu branitelju. S svojimi vojaki, ki so bili iz Nemcev, Čehov, Hrvatov in Galičanov (torej galiških Rusov) se je Hentzi slavno branil proti napadnikom; samo od strani „Italijanov“ se je neki nadaljevalo sporazumljenje s tem, da so metali Italijani listke dol čez nasip. Tudi naskok proti zoru 21. maja je posadka odbila vsestransko, dokler neso proti 5. uri zjutraj izdajski vojaki italijanskega batalijona prišli na pomoč sovražnikom, ki so se splezali po lestvi-

cah na nasip blizu Dunajskih vrat, in sicer neso Italijani pomagali sovražnikom samo z doli spuščeni vrvmi, ampak so tudi močno streljali v zrak, in so sovražnikom celo odprli zapahnen bližnja vrata, skoz katere so potem prodrli Madjarji v gostih kolonah. Oni del posadke, ki je bil potisnen nazaj v trdnjavo, je našel ondi že Italijane, ki so Madjarom nasproti klicali „Evviva“ in so odložili svoje puške.“

Tukaj torej vidimo italijanske vojake kot izdajice majhne posadke, ki se je 17 dni hrabro branila proti trideset tisoč ustajnikom.

Italijani, ki so od takrat bili še pod Avstrijo, so zdaj združeni pod drugim žezlom; kopica jih je pa še ostala v našem cesarstvu, in ta peščica zopet uživa toliko dejanskih predprav, da gospoduje nad drugimi, državi vedno udanimi narodi, in da izpodkopuje v posebnih oddelkih tla celo državi. Tak privilegovan narod je naravno sovražen tudi c. kr. vojski, in znano je, kako delajo in so ravnali z vojaki po istrskih mestih, kako se vedejo z njimi v Trstu, in kako se ravnaajo ravno poslednji čas tudi v Gorici. Ravno iz poslednjega mesta se čujejo zadnje dni žalostne novice, ki razodevajo, da s protiaustrijskim duhom se krepi sovražni duh tudi proti vojakom.

Po vsem Primorskem, kjer so mej Italijani tudi irredentska gnezda, delujejo isti neodrešenci tudi proti c. kr. vojski, in se isto sovražstvo uceplja mej moško, pa tudi mej žensko italijansko mladino.

Iz vsega tega je razvidno, da so sovražni c. kr. vojni samo oni narodi, ki imajo ali formalne in dejanske ali pa kakor si bodi samo dejanske predprave nad drugimi narodi. V teh privilegovanih narodih se rodi napuh, ki nasprotuje dinastiji, državi in armadi!

Privilegije izpodkopujejo skupno-državne interese zatiranih narodov; privilegije zbegavajo naposled tudi vlado, da ne ve, komu bi služila in stregla in da potem tudi razžaljeno vojaštvo ne ve, kako bi se ravnalo. Ali ni žalostno in največja krivica, če tu pa tam obvelja, kar zahteva napuh privilegovanih narodov nasproti pravemu skupno-državnemu duhu, ki se razodeva mej tlačeni narodi in hvala Bogu, tudi še stalno mej c. kr. vojno? Ali bi ne

LISTEK.

Andrej Kólosov.

(Ruski spisal I. S. Turgenev, preložil Osamélec.)

(Dalje.)

Kolosov pogledal me je začudeno, razpečatil pismo, prehitel je z očmi, pomolčal ter se mirno nasmehljaj, — „Lejte si!“ spregovoril je konečno. — „Torej ti si bil pri Ivanu Semeniči?“ — „Bil, včeraj, sam,“ odgovoril sem jaz kratko in odločno. — „A!“ opomnil je smehljaje Kolosov ter si zažgal pipo. — „Andrej,“ rekel sem mu, „ali se ti ne smili? . . . Ko bi bil ti videl njene solze . . .“ In začel sem krasnobesedno popisovati svoj včerajšnji obisk. Bil sem v istini ganen. Kolosov je molčal in pušil iz pipe. — „Ti si sedel z njo pod jablano na vrtu?“ spregovoril je konečno. — „Pomnim, v meseci maji je bilo in jaz sedel sem z njo na klopici . . . Jablana bila je v cvetu, poredkoma padali so na naju sveži, beli cvetovi, držal sem obe roki Barini . . . tedaj bila sva srečna . . . Zdaj je jablana odevela in jabelka na njej so kislá.“ Neka sveta nejevolja vzbudila se je v meni; začel sem

Andreju očitati hladnoto, trdosrčnost, govoril sem mu, da nima pravice tako nepričakovano ostaviti devojke, v kateri je zbudil množico novih mislij; prosil sem ga, naj se vsaj gre z Baro posloviti. Kolosov poslušal me je do konca. — „Recimo,“ dejal mi je, ko sem se vznemirjen in utrujen spustil na stol, — „recimo, da je tebi kot mojemu prijatelju dovoljeno me obsojati . . . A poslušaj moje opravičevanje, dasi . . .“ Tu je nekoliko umolknil ter se čudno zasmehljaj. „Bara je krasna deva,“ nadaljeval je, „in ničesar ni pred menoj kriva . . . Nasprotno, jaz sem jej zahvaljen za mnogo, jako mnogo! Nehal sem k njej zahajati iz jako priproste-uzroka — jaz je ne ljubim več . . .“ — „A čemu pa, čemu pa?“ prekinil sem ga jaz. — „Sam Bog vedi, čemu. Dokler sem jo ljubil, bil sem le njen; mislil nisem o bodočnosti in vse, vse svoje življenje delil sem z njo . . . sedaj je ta strast v meni ugasnila . . . kaj? Ti mi svetuješ, da naj se hlinim, da naj se delam zaljubljenega, ka-li? In čemu? Iz obžalovanja? Ako je ona pametno dekle, sama ne bo hotela take miloščine; ako bi se pa ona rada veselila moje . . . usode, ali je zlodej v njej? . . .“ Brezskrbno-rezki izrazi Kolosova so me boleli, morebiti bolj radi tega, ker se je govorilo o

ženski, katero sem jaz na skrivnem ljubil . . . Vzbesnel sem. — „Dobro!“ rekel sem mu; „dobro! Jaz vem, čemu si ti nehal pohajati k Bari.“ — „Čemu?“ — „Tanjuša ti je prepovedala.“ Izrekši te besede, menil sem, da sem silno zbodel Andreja. Ta Tanjuša bila je jako „lehka“ gospodična, črnolasa, blede, petindvajsetletna, razposajena in umna kot bes, Ščitov v ženski obleki. Kolosov sprl in pomiril se je z njo po petkrat na mesec. Ona ga je strastno ljubila, dasi se je včasih, o priliki prepira rotla in klela, da je žejna njegove krvi . . . in tudi Andrej bi ne bil mogel prestati brez nje. Kolosov pogledal me je in mirno odgovoril: „Morebiti.“ — „Ne morebiti,“ zakričal sem jaz, — „temveč gotovo.“ Kolosov se je konečno naveličal mojih očitaj . . . Vstal je, ter pokrli čepico. — „Kam?“ — „Na sprehod. Od tebe in Puziricina me je jela glava boleti.“ — „Si li jezen na me?“ — „Ne,“ odgovoril je on, nasmehljajvi se s svojim milim smehom ter podavši mi roko. — „Zadnjikrat torej, kaj veliš odgovoriti Bari?“ — „Kaj? . . .“ zamislil se je nekoliko. „Pripovedovala ti je,“ spregovoril je, „da sva z njo skupno čitla Puškina . . . Povej jej Puškinov stih.“ — „Katerega, katerega?“ vprašal sem jaz nestrpnost. — „Tega le:

pomenilo isti skupnodržavni duh tlačiti, ko bi videlo vojaštvo, da bi bilo grajano zaradi patrijotizma, ki obseza celokupnost cesarstva? In kaj dela vlada drugega, če na pr. na Primorskem zaukazuje, da se ne smejo vršiti patrijotične slavnosti samo zaradi tega, ker kaj takega ne ugaja protiaustrijskim elementom mej italijansko narodnostjo. Tu se jemlje državljaniom tam pa vojakom iz istega uzroka pogum!

Jako je veselo torej poročilo, ki pravi, da general Janski, ki je v patriotskem duhu s tovariši spominjal se junaka Hentzi-ja, ne bo kakor si bode kaznovan, ampak da ostane na svojem mestu. To je jedino pravi korak, ki bo pomagal, da se madjarskim prenapetostem pristržejo peroti.

Vlada pa mora dosledno postopati tudi gledé tlačenih narodov, ako noče da patriotizem ne oslabi konečno tudi pri najzvestejših narodih. Vlada pa ima jednako dolžnost, da čuje nad c. kr. vojsko, kadar jo pa krivici spravljajo v stiske priznane nepatriotski elementi. Prošnje takih elementov, da bi se celo polki odstavljali po njih volji, se nimajo nikdar uslišati, in vlada naj pokaže, da ima moč, nepatriotski duh krotiti in prave patrijotske elemente varovati pred njim.

Konečno pa je razvidno iz vodenje nasprotnikov skupne c. kr. vojske, da imajo isti nasprotniki moč nad c. kr. vojsko jedino zaradi tega, ker so jim podeljene dejanske predprave. Sovražni duh, ki se pojavlja tu pa tam ali pa stalno nasproti c. kr. vojski, izvira iz istih uzrokov in neutemeljenih predprav, vsled katerih so jedni narodi tlačani, drugi pa gospodje.

K poslednjim je prištevati tudi nemške liberalce v Cislitaviji, ki neprenehoma hrepene zopet po prejšnjem tudi formalnem gospodarstvu, saj dejanski itak gospodujejo in gospodarijo tudi zdaj. Ti liberalni Nemci se vedno bratijo z Madjari, ki so do najhujših mer oslabili skupno državo. Ti Nemci, ki neprenehoma poudarjajo državno jednoto in ki solze prelivajo zaradi zakonito ne še uvedene državnega jezika in ki se toliko trudijo za jednotni jezik tudi v skupni c. kr. vojski dol do prostaka, pa nemajo grajalne besede ravno zdaj ob priliki madjarskih demonstracij nasproti c. kr. skupni vojski, pač pa zagovarjajo madjarske razposajence in žalilce najvišjih oseb v armadi!

Ti nemški liberalci, ki tako krepko zagovarjajo zunanjo jezikovno lupino v armadi, nimajo niti besede tam, kjer je v resnici skupni vojni duh užaljen, kjer v resnici trpi celokupni interes armade in države! In tako vidimo, da gospodujoči narodi in njih odlomki to stran in onostran Litave rušijo moč države, narodov in c. kr. vojske vedno vsled tega, ker v separatistični sebičnosti se odcepljajo od celokupnosti, ali pa celo hrepene po državnopravnih spremembah, da bi prišli pod druge države! Avstrija mora torej zatreti duvalizem in vsako drugovrstno gospodstvo kakega naroda nad drugimi narodi; potem še le se odstrani sovražni duh tudi proti c. kr. skupni vojski, kakor proti celokupnosti države. Jedino jednakopravnost vseh narodov pa vede do takega cilja! **Austriacus.**

(Čto bylo, to ne budet vnov.**)

S temi besedami šel je iz sobe. Sledil sem ga; na stolbi se je ustavil. — „Ali je zelo žalostna?“ vprašal me je, potegnivši čepico na oči. — „Zelo, zelo...“ — „Revica! Potolaži jo, Nikolaj; saj ti jo ljubiš.“ — „Da, jaz se zanimam zanjo, to se vé...“ — „Ti jo ljubiš,“ ponovil je Kolosov ter mi pogledal naravnost v oči. Molče sem se obrnil v stran; razšla sva se.

Prišedši domov bil sem, kakor bi imel mrzlico.

„Jaz sem storil svoje dolžnost — mislil sem — premogel sem lastno samoljubje; jaz sem svetoval Andreju, da se zopet združi z Baro!... Ravnodušje Andreja pa me je togotilo. On ni ljubo-sumil na-me, velel mi je, da jo tolažim... In je-li Bara morda tako navadno dekle?... ali ona niti sožalenja ni vredna?...“ Nahajajo se ljudje, ki umejo ceniti to, kar vi zanemarjate, Andrej Nikolajč. A kaj koristi?... Saj me ona ne ljubi... Da, ona me ne ljubi sedaj, dokler poklada še vso nado na povratek Kolosova... In potem... Kdo ve? jo bo li moja udanost ganila, odpovedal se bom vsem privlačnostim... izročil se jej bom

*) Kar je bilo, tega ne bode spet.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 21. junija

Državni zbor je zavrzel s 160 proti 154 glasom Snessov predlog in vsprejel predlog Grocholskega z veliko večino. Sedaj se bode hitro nadaljevala carinska debata. Prav verjetno pa vendar ni, da bi carinska tarifa stopila v veljavo. Ogrri namreč ne bodo hoteli pritrditi, da bi se kaj povišala carina na petrolej, temveč bodo odločno zahtevali, da ostane pri prvem vladnem predlogu. Vsa stvar pride tedaj najbrž v državnem zboru zopet v razgovor, če ne sedaj, pa jeseni.

Bosna in Hercegovina dobita v kratkem zemljiške knjige. Dotične priprave se hitro vrše. V dveh okrajih so že uvedene nove zemljišne knjige, v dveh drugih bodo v kratkem. Do konca leta bode že najmanj šest okrajev imelo zemljiške knjige. H kratu bosenska vlada uredjuje gozdne pravice. Ko bodo povsod uravnane zemljiške knjige, bode vlada upeljala zemljiški davek mesto sedanje desetine in živinskega davka. Finančni oddelek deželne vlade se že bavi s to stvarjo in dopisuje o tej zadevi s centralno vlado na Dunaji.

Vnanje države.

Mrtvaški spreved bavarskega kralja bil je velikansk. Ko se je ustrelilo 101krat s topovi in so se oglasili zvonovi, začel se je premikati velikanski spreved iz kraljeve stolne kapele. Bil je jedno uro dolg. V dvorni cerkvi se je kraljevo telo položilo v pripravljeno rakev. Kraljeva krsta se je poprej zaklenila z dvema kjučema in zapečatila — Razni listi na vso moč dokazujejo, da je bil kralj blazen in ga črni. Tako pišejo, da je bil ukazal svojim služabnikom, da naj organizirajo roparsko četo, da oropajo Berolinske, Dunajske in Monakovske bankirje, da bo on mogel plačati dolgove. Pri poveduje se, da kralj ni popolnem radovoljno pruskemu kralju ponudil nemške krone. Storil je to le na silno prigovarjanje vlade in ker je mislil, da bode Nemčija volilno cesarstvo, kakor je bilo v srednjem veku. Silno je pa bil jezen, ko je zvedel, da bode nemška krona dedna.

Črnogorski knez Nikita je nekda v spremstvu vojvode Vukotića pripeljal se incognito na Reko.

Srbska politična oblastva pridno preiskujejo nepostavnosti pri volitvah. Vsa ta preiskava ima pa samo namen, ovrči več opozicijskih volitev, da vlada dobi v skupščini večino, katere pri volitvah ni bila dobila. Ovrge se bode na ta način najmanj kakih dvanajst opozicijskih volitev. Preiskava se čudno vrši. Opozicijske volilce in volilne može kar zapirajo, da ne morejo pričati proti vladnim organom. — Mej ministri se kažejo velika nasprotja zastran povznanja vojnega budgeta. Finančni minister in nekateri njegovi tovariši žele, da se kolikor je moč, znižajo državni troški, vojni minister pa zahteva povišanje vojnega budgeta. Ker se mej ministri ni doseglo o tem še nikako sporazumljenje, se skupščina še ne bode sklicala. Da se skupščina ne skliče je pa še drug uzrok. Vlada bi v njej ne imela večine, in je zategadelj tako dolgo sklicati neče, da bode vsled uradnih preiskav o nepostavnosti pri volitvah ovrženih dosti opozicijskih mandatov.

Četudi je **bolgarska** vlada pri volitvah za narodno sebranje dobila večino, vendar notranje razmere zanjo neso najugodnejše. Finančne stanje dežele je jako neugodno. Treba bode povišati davke, kar bode vzbudilo nevoljo mej narodom. Vladni pristaši celo neso jedini mej seboj. Mnogi neso zadovoljni s turško-bolgarskim sporazumljenjem, četudi ne simpatizirajo z Rusijo. Nasprotje mej ministerskim predsednikom in pravosodnim ministrom

vsega, sebe vsega, nepovratno... Bara! ali me res ne boš ljubila... nikdar?... nikdar?...

Lejte kakšne besede je govoril vaš pokorni sluga v stolici Moskvi, leta tisoč osemsto triintridesetega, v hiši svojega častnega oskrbnika. Jokal sem... drevenél... Vreme bilo je grdo... droban dež curljal je s trdovratnim, tankim škripanjem po steklih; vlažni temnosivi oblaki viseli so mirno nad mestom. Hitro sem pokosil, odgovarjal nesem na plašna vprašanja dobre Nemke, ki se je sama kremžila videč moje rudeče oči (Nemke — to je izvestno — vedno rade jokajo); občeval sem vrlo nemilostivo z gospodarjem... in takoj po obedu odpravil sem se k Ivanu Semenitu... Trapeč se v tri pogibelji povpraševal sem na tresočem „kaliberskem“ vozi samega sebe: kaj? ali bi povedal Bari vse kakor je, ali bi jo še naprej vodil za nos in jo polagoma odločeval od Andreja?... Prišel sem do Ivana Semenitča in nesem vedel, kako pričeti... Našel sem vso obitelj v dvorani. Zagledavši mene obledela je Bara silno, a ni se ganila z mesta; Sidorenko nagovoril me je nekako posebno zasmehujoče... Odgovarjal sem mu, kakor sem mogel, pogledujé zdaj pa zdaj Baro... ter dajal kakor nevede svojemu obrazu otožno-zamišljen izraz. Poročnik je zopet

so poravnana. Sedaj pa hočeta odstopiti dva druga ministra, ki sta odločna nasprotnika Radoslavova. Kakor se govori, bode dr. Stranski, jeden glavnih prouzročiteljev Plovdivskega prevrata, poklican v ministerstvo. Pa še več drugih prememb je v kratkem pričakovati. Sovraštvo mej vladno stranko in opozicijo je silno veliko. Tatarbazarškega poslanca popa Fileva, ki pripada opoziciji, moralo je spremiti v Sofijo pet žandarmov, da ga ni prebivalstvo ubilo. — Sebranje se sedaj bavi z verifikacijo mandatov. Danes bode pa adresni odsek predložil načrt odgovora na prestolni govor.

Ruski listi se sedaj mnogo bavijo z afero angleškega polkovnika Lockharda, katerega je, kakor je že bilo povedano, ujel starejšina Badakšan-ski. Razni listi svetujejo vladi, da naj obrača vso pozornost tem krajem, zlasti Badakšanu. „Svjet“ svetuje, da bi Rusi podpirali tamošnje prebivalce proti Angležem, da se slednji ne utrdijo na izvorih Amu Darije. Podpora pa ne sme biti oficijalna, ampak pošiljajo naj se tja kazaški prostovoljci, za katere ni nikdo odgovoren in znanstvene ekspedicije pod vodstvom spretnih častnikov.

Dopisi.

Iz Ptuja 20. junija. [Izv. dop.] Baš sedaj, ko bolj, kakor kedaj na nas preže ljuti politični sovražniki, pobrala nam je grenka smrt jednega najodličnejših somišljenikov naših, moža, ki je bil v pr.ih vrstah zvestih naših boriteljev za narod in prosveto njegovo, moža, vzglednega značaja odličnega rodoljubja, kojega srce je globoko čutilo naše bede in ki je vsekdar in povsod z velikimi sposobnostmi svojega svitlega uma najodločnejše zagovarjal naše pravice, bil čislán radi svoje delavnosti in svojega pravicoljubja v naših in nasprotniških krogih.

Preteklo je še le leto, odkar smo zagrebli mladeniško ognjevitiga Urbanca, jedva smo vzeli črni prapor, ki je naznanjal smrt dičnega Božidara Raiča raz tužni „Narodni dom“, že zopet nam je žalostna dolžnost, da smo ga pustili vihrati in naznanjati, ko je nehalo biti blago srce predsednika Čitalnice dr. Alojzija Gregoriča. Ako tudi smo slutili dalje časa, da nas bode težka osoda dohitela, vendar smo bili hudo zadeti o žalostnem prevratu.

7. t. m. čutil se je še tako krepkega, da se je hotel udeleževati pogreba svojega prijatelja dragega „Raiča“ v Ljubljani, a 9. t. m. obletela ga je slabota in od tega časa ni zapustil postelje.

Včeraj izročili smo ga črni zemlji. Dolg spreved odličnih udeležencev svedočil je o njegovi priljubljenosti in marsikatera kapljica solz naznanjala je, kako globoko smo ga nosili v srci. Spreveda udeležili so se deželni poslanci gg. dr. Dominkuš cesarski svetovalec Jerman in dr. Radač, g. baron Dúnaj c. kr. okrajni glavar s političnimi uradniki okrajnega glavarstva, c. kr. okrajni sodnik in c. kr. uradniki okrajne sodnije, vsi udje okrajnega šolskega sveta Ptujkega nad 20 duhovnikov in mnogo učiteljev iz vseh krajev, g. dr. Gršak iz Ormoža, c. kr. okrajni sodnik g. Wenger iz Št. Lenarta, skoro vse Ptujsko meščanstvo in, kar posebno poudarjamo, deputacija akademičnega društva „Triglav“.

Mrtvaški voz okrašen je bil s prekrasnimi venci in trakovi, kojih in bilo 25. Pevci Ptujke Čitalnice zapeli so pred hišo „Usliši nas“ in na grobu „Blagor mu,“ prav ginljivo in uzorno prezicno, kakor je pokojnik zaslužil.

prišel z „whistkom“. Bara sedla je k oknu ter se ni ganila. — „Hej, ali je zdaj tebi dolgčas?“ vprašal jo je dvajsetkrat Ivan Semenitč. Slednjič posrečilo se mi je dobiti priložen trenotek. — „Vi ste zopet sami!“ šepnila je Bara. — „Sam“ odgovoril sem mračno: — in, najbrže, za dolgo.“ Naglo pobesila je glavo. „Ali ste mu oddali moje pismo?“ spregovorila je z jedva slišnim glasom. — „Oddal.“ — „No?...“ Usopla se je. Ozrl sem se na njo... Zla radost se je najedenkrat vzbudila v meni. — „Velel je, ka naj vam rečem,“ dejal sem s preneh-ljajem: — „kar je bilo, tega ne bode spet...“ Bara prijela se je z levo roko za srce, stegnila desno naprej, stresla se je vsa in pazno odšla iz sobe. Hotel se jo dohiteti... Ivan Semenitč me je ustavil. Ostal sem še dve uri pri njem, a Bara se ni pokazala. Na povratku mučila me je vest... radi Bare, radi Andreja, radi mene samega, dasi je boljše, kakor govore, najedenkrat boleči ud osekati, kakor dolgo bolnika mučiti, a kdo mi je dal pravo tako neusmiljeno poraziti srce bedne devoyke?... Dolgo nesem mogel zaspati... a zaspal sem konečno vendar. V obče moram ponoviti, da mi „lju-bezen“ ni kratila spanja.

(Dalje prih.)

Po sprevedu zbralo se je vse prisotno slovensko razumništvo v „Narodnem domu“, da bi ondi častilo spomin prerano umrlega. Podpredsednik Čitalnice g. dr. Čuček spominjal se je v jako ganljivem govoru ranjkega in se zahvalil častitim gostom, ki so mu prišli zadnjo čast izkazati.

G. Rogina, predsednik akademičnega društva Triglav, izrazil je v krasnem govoru sožalenje v imenu vseh slovenskih akademičnih društev v Gradci. Došlo je mnogo brzojavov iz Ljubljane, Zagreba (dr. Celestin), Gradca (akademičnega društva „Hrvatska“ in „Ognisko polskie“) od Ljutomerske Čitalnice, dr. Firbasa in drugih.

Z dr. Gregoričem izgubili smo najplemenitejšega prijatelja, „Narodni dom“ in Čitalnica svoj glavni steber, Ptujski okraj najodločnejšega in najodličnejšega narodnjaka in Slovenija najzvestejšega sina! Bodi mu zemljica lahka!

Z Bleda 20. junija. [Izv. dop.] Veliko se je že pisalo o divnem našem Bledu, da je biser cele dežele, kako se od leta do leta povzdiguje, kako pridno se gradijo vile itd., pa ni se še poudarjalo, da dežela veliko premalo stori za razvoj teh najdivnejših planinskih toplic.

Najbolj pogreša se na Bledu javnega senčnatega šetališča, kakor imajo to skoro vse druge toplice. Po leti pripeka solnce tako močno, da ni možno do večera nikamor iti in se tujci prav dolgočasijo. Velikokrat se je slišalo, da ko bi Bled imel senčnate šetališče bi še veliko več gostov dohajalo. Napraviti tako šetališče, dana je sedaj najlepša priložnost, namreč kupiti Ritmayerjevo vilo in park, katero posestvo bo tako v kratkem prodano. Slišal sem, da namerava kupiti omenjeno vilo, posestnik gradu, g. Mur, no potem bode najlepši del Bleda v židovskih rokah; kaj to pomeni, menim, da mi ni treba pojasniti. Te nezgode rešiti nas zna le dežela, ako ona kupi veliki Ritmayerjev park in napravi ondi šetališče.

Deželni odbor stori veliko premalo za povzdigo Bleda, le pogledjmo, koliko druge dežele žrtvujejo za razvoj svojih toplic, a pri nas puščajo se najlepše toplice v nemar. Torej, merodajni krogi, ganite se, sedaj je še čas! Pa ne le samo dežela, tudi občina bi lahko več storila, nego stori. Tako hočem samo omeniti, da je cesta od „Lujiznih toplic“ do Petrana v jako slabem stanju, na nekaterih krajih bilo je Binkoštno praznike na ped debelo blata. Ali je to treba, ko se skoro tik ceste nahaja najfinejši pesek? Le malo truda in cesta bi bila suha in gladka kakor miza. Ne vem, kdo sedi v cestnem odboru, a cesta kaže, da se odborniki ne brigajo veliko za svoje dolžnosti.

Iz Ljutomera 19. junija. [Izv. dop.] Šent. Lenartski in Ljutomerski okraj potisnjena do zdaj od javnega prometa na stran, zjedini sta se poslednji čas v namenu, da si po vkupnem delovanju prizadevata iz te osamelosti izkopati se. Dolini Ščavniška in Pesniška od narave zelo obdarovani, obrobjeni zgriči Slovenskih Goric in Ljutomerskih, že od starih časov znanih vinskih bregov, morali bi biti raj ozemlja mej Muro in Dravo ležečega. Toda nesrečna in nezaslužena osoda, da sta dozda še ostali v svoji samoti pozabljeni, da se po njih še zmiraj ne premika stroj ljudskega napredka, brani njima ob enem razgrinjati vse, kar njima je božja roka obilno podarila, in kar bi človeški um in neutrudljiva marljivost izdelati mogla. Ako bi se torej posrečilo, da bi ognjeni hlapec, ki tolikokrat na dan zgornjo pesniško dolino mej št. Iljem in Leiternbersgom predirja, jedenkrat jo zasuknil po Pesniški dolini dolini doli proti št. Lenartu, sv. Trojici, sv. Jurju na Ščavnici in Ljutomeru, gotovo bi njegov hripav in presunljiv glas po teh prelepih krajih čarobnim načinom hipoma vse k novemu življenju prebudil.

Da se to omogoči, sešli so se pred kratkim v Ljutomeru možje št. Lenartskega in Ljutomerskega okraja, da se posvetujejo, kako bi bilo mogoče, pripomoči tudi tem krajem, ki so tako z bremenom obilno obloženi, in so že dozda, pa bodo tudi vprihodnje morali drugim pomagati železnice graditi, da bi tudi ti okraji jedenkrat stopili v zvezo z občinam svetovnim prometom.

V ta namen izvoljeni začasni odbor stori zdaj tem potom prvi korak, da sklicuje vse, ki imajo kak interes na tem podvzetju k občnemu shodu v št. Lenart na dan sv. Petra in Pavla, to je 29. t. m. v gostilnico gospoda Sarnca in jih ob enem prosi, da bi se zborovanja, ki se ob 10. uri predpoludne začneta, v obilnem številu udeležili.

Domače stvari.

— († Anton Dekleva.) Iz Gradca došla je včeraj brzojavna vest, da g. Anton Dekleva ni več mej živimi in vzbudila po vsem mestu najodkritosrčnejše sožalenje, posebno pa v narodnih krogih. Pokojni Dekleva združeval je v svoji osebi tako lepe lastnosti in vrline, da ga je vse čislalo in spoštovalo in da je zavzemal jako odlično mesto v našem socijalnem življenju. Porodil se je bil iz znane rodoljubne obitelji na Notranjskem, dovršil gimnazijo in pravoslavne študije, potem pa stopil v praktično življenje, bil vodja užitninskega zakupa na Kranjskem ter veljal za prvega veščaka v tej stroki. Žal, da nam je nemila smrt vzela značajnega moža in vrlega narodnjaka v najlepši moški dobi, ko je jedva dovršil 40. leto. Blag mu spomin in lahka tuja zemljica!

— (Umrli) je v Ljubljani v soboto 19. t. m. ob 3. uri popoldne gospica Antonija Tratnik, hči c. kr. davkarskega nadzornika g. Filipa Tratnika, v 20. letu svoje dobe po daljšem bolehanju za sušico. Pogreb je danes zvečer ob šestih iz Streliških ulic h. št. 14. Lahka jej zemljica!

— (Imenovanje.) Gospod Hohn, poštni oficijal v Ljubljani imenovan je poštним kontrolorjem. Dalje so naslednji gg. asistenti imenovani poštными oficijali: Matija Kokalj, Fran Poka, pl. Pokafalva, Leopold Vrhovec in Ivan Weiss.

— (V državnem zboru) izročil je preteklo soboto poslanec V. Pfeifer, prošnjo občine Brusnice, po hudi toči poškodovane, za državno podporo. Prošnjo občin Raka, Koško in Cirkle za odpis davka vsled poškodovanja po mrazu izročil je bil isti poslanec dne 8. p. m.

— (Spored občnemu zboru Šentjakobsko-trnovske podružnice sv. Cirila in Metoda) dne 29. junija t. l. ob 11. dopoldne v sobani slov. učiteljskega društva (Šentjakobski trg, št. 10. I. nadstropje.) 1. Nagovor predsednika in njegovega namestnika. 2. Sprejem novih udov. 3. Poročilo tajnikovo. 4. Poročilo blagajnikovo. 5. Volitev stalnega načelnikstva. 6. Volitev zastopnikov po §. 14. pravil za občni zbor glavne družbe. 7. Posamni nasveti. Vsi p. n. družbeni udje in prijatelji domačega šolstva se vabijo.

V Ljubljani dne 20. junija 1886.

Za odbor:

Dr. Papež,
načelnik.

— (Konfiskacija.) „Edinosti“ zadnja številka (49.) bila je zaradi članka „Tolerantnost“ zaplenjena. — Tudi „Laibacher Wochenblatt“ je menda jednaka osoda zadela, ker ga še ni na dan.

— (Raiča Božidar čestilec) na znanje. Že pred leti je marsikateri čestilec Raičev želel dobiti njegovo sliko, toda mož se nikdar ni mogel odločiti za to, da bi se bil dal fotografovati. V Ljubljani so silili njegovi prijatelji, osobito njegov bratranec vánj, naj se da fotografovati in on je ustregel tej želji, ko je prvokrat sobo zapustil in se na sprehod peljal (18. majnika letos). Fotografiral ga je gosp. Schneider in ga jako dobro pogodil, tako da je bil pokojni Božidar sam vesel svoje slike. Raičeva resnično krasna slika dobiva se pri fotografu Schneideru („Hotel Elephant“) po 50 kr. Dijaki jo dobe, če jih več vkup naroče, ravno tam po 40 kr. — S tem naznanilom gotovo ustrezemo Slovencem, kateri žele imeti sliko neustrašljivega in neomahljivega prvoboritelja Raiča Božidara.

— (Stoletnica deželne bolnice) v Ljubljani se je včeraj slovesno praznovala. Slavnosti udeležili so se gg. knežskof dr. Jakob Misija, c. kr. deželni predsednik baron Winkler, župan Graselli, deželni glavar grof Thurn, deželni odborniki Detela, Murnik in dr. Vošnjak, zdravstveni referent dr. Keesbacher. Ob 10. uri bila je sv. maša, po kateri je g. vladni svetnik dr. Valenta vodil povabljenega gospoda po bolnici. Potem je bil v obednici, nekdanjem refektoriju oo. minoritov, zajutrek, za goste in za zdravniško in upravno osebje. G. grof Thurn je v primernem govoru, oziraje se na stoletni obstanek tega dobrodelnega zavoda, poudarjal njega rast iz majnih početkov do sedanje velikosti, ki pa še ne zadostuje za množične bolnike. Pred 100 leti se je na leto le 400 bolnih oskrbovalo, zdaj dobiva v njem do 4000 bolnikov postrežbo, zdravniško pomoč in zdravje. Koliko revnih bolnikov moralo bi, zapuščeni od vsega sveta, žalostno poginiti, ko bi ne bilo tega pribežališča, ustanovljenega „solatio degorum“, v tolažbo

bolnih. Dežela rada dovoljuje potrebne svote, da se bolnica vzdržuje in ohrani sedanji vednosti primerno. Deželni glavar zahvaljuje se vodstvu, zdravnikom, upravnemu osebju in redu, ki oskrbuje postrežbo, za njihovo marljivost, izgledno in požrtvovalno delovanje v prid trpečega človeštva. Govorili so potem še g. baron Winkler, knežskof Misija, župan Graselli, vodja vladni svetnik dr. Valenta in zdravstveni referent dr. Keesbacher. Konečno so se vsi navzočni podpisali na spominsko polo, ki bode ostala v spomin tega dneva, če bodo čez 100 let zopet praznovali ta dan.

— (Povodenj na barji.) Pod tem naslovom se nam piše: Malo ur je deževalo, a že stoji vsa barjanska ravnina pod vodo. Vsa nada barjana je v kratkih urah pokončana, za ves trud, ki ga je imel, mu ne ostaje družega, nego grenko prepričanje, kako slabo se skrbi za kmeta. Dolgo časa že merijo, koliko požiralnika mora imeti odtok v barji zbiraajočih se voda. Srečno je nek inženier našel, da treba strugo za kake metre skriti, da bi potem voda skozi mesto hitreje odtekala. Gotovo je, da je skrčenje struge z novim delom na mestnem obrežju, posebno odri za to stavbo, vsaj deloma uzrok, da je tako kratko, devet ur trajajoče deževje vso ravnino barja z vodo preplulo. 2-3 metra vzrastla je voda v nedeljo. Posebno na debelo nastopa voda na naslednjih krajih: od Notranjih Goric proti Gorici do Boroavnice, poleg Ljubljane pod železniškim mostom na vsako stran, več nego dva tisoč metrov na široko. Posebno poškodovan ali uničen je krompir, fižol in drugi spomladanski pridelki, tudi krma bode večinoma vsa onesnažena. Vsa nada tukajšnjega kmeta je pokončana. Mislil si je kmet letos z lepimi pridelki se okoristiti, a malo ur trebalo je, da je vsa nada splavala. Več nego 100.000 gld. je škode, ni čuda, da ubogi kmet naprej in naprej v dolgove zahaja. Čas bi vendar le bil, da bi se z mnogimi troški narejeni načrti začeli uresničevati, namesto da se po miznicah valjajo. Možem, trudečim se za blagor kmetskega stanu, bilo bi pa priporočati, mesto zakone prenaresjati, rajši že obstoječe spoštovati pa po željah praktičnega kmeta svet zboljšavati.

— (Volitve v Pazinu.) Italijani videč, da ne zmagajo proti hrvatskemu življu, ako vse ostane kakor doslej, izprosil so si za katastralno občino Pazin posebno upravo, misleč, da bodo tem načinom „ščave“ nadvladali. A narodnjaki bili so oprezní in izpodbili italijanske spletke. Pri volitvi zmagala je hrvatska stranka v mestu samem v tretjem razredu s 151 proti 47 glasom, v drugem razredu pa z 62 proti 24 glasom. Italijanski kandidatje prodrli bodo samo v I. razredu, kjer se Hrvati volitve ne udeležijo. Ta zmaga je tem slavnejša, ker je Pazin glavno gnezdo „Irredente“, ker ima ondu svoj sedež italijansko politično društvo.

— (Zadruga.) Uredništvo „Zadruga“ nas prosi objaviti, da se je v zadnji številki od 16. t. m. urinila pri izkazu slovenskih posojilnic, namreč pri „stanji hranilnih ulog koncem l. 1885“ pri vkupnih svotah pomota namreč: vkupna svota pri vseh štajerskih posojilnicah je pravilna 1.101.155 gld. in vseh posojilnic vkup pa 1.599.092 gld., kar se naj blagovolji popraviti v dotični številki.

— (Nezgoda.) V dan 19. t. m. ponesrečil se je tesar J. Jarc, že prileten mož iz Preske, ko je pri sv. Marjeti v Žlebeh na cerkev krov delal; padel je kakih 10 m visoko, in je bil takoj mrtev.

— (Premembe v Lavantinski škofiji.) Za župnijo sv. Nikolaja v Zavrči prezentovan je tamošnji provizor g. Rupert Šuta. Premeščeni so gg. kaplani: Adam Grušovnik iz Vitanja zopet v Stari trg; Herman Kapus iz Dola v Vitanje, Rudolf Raktelj iz Kamnice v Dol, Josip Kostanjevec iz Svičine v Kamnico.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Pariz 21. junija. Grof Pariški zanikava vest, da bi se bili pri njem storili koraki za uravnavanje denarnih zadev pokojnega kralja bavarskega. — Zaradi umora inženjerja Vatrina v Decazevillu obsojeni so štirje zatoženci na pet do osem let v ječo, drugi so oproščeni.

Monakovo 20. junija. Cesarjevič Rudolf popoldne odpotoval. Na kolodvoru ga je princ vladar Luitpold objel in poljubil.

Mons 20. junija. Delo se je v vseh premogovih jamah zopet pričelo, štrajk tore končan.

